

При работе в сети происходит снижение действия защитных механизмов личности, угасание внешней престижной мотивации по отношению к социальной мотивации мыслительной и коммуникативной деятельности. Последняя имеет скорее нормативный характер, ориентированной на оценку извне, на стремление соответствовать социальным нормам, как можно лучше, успешнее выглядеть в глазах других.

Мир Интернета характеризуется открытостью, независимостью субъекта и простором для личностного роста, но в тоже время и навязывающим свои правила. Это может давать возможности для реализации различных составляющих образа «Я» личности, отождествляя себя с различными ролями и соучастием в режиме этого пространства и времени. Он обеспечивает возможность человеку почувствовать себя и наблюдателем и участником событий, при чём исполнять эти роли не последовательно, а одновременно. Интернет стимулирует формирование новых представлений о себе и о мире.

В виртуальном пространстве иллюзорно удовлетворяются практически все потребности иерархии А.Маслоу:

- физиологические (например, бурные виртуальные романы, киберсекс); безопасность (и анонимность);
- принадлежность (к какой-либо виртуальной группе по интересам); любовь и уважение (между участниками определенного виртуального сообщества);
- самоактуализация (достижима в том числе возможностью самопрезентаций), что только способствует возникновению зависимости от сети Интернет.

Интернет сам по себе не имеет аддиктивной природы, но может приобретать сверхзначимость для некоторых людей в силу их личностных особенностей [2].

Чем больше выражено стремление к поиску своей идентичности, стремление к новым впечатлениям, тем в большей мере проявляется склонность к сниженному самоконтролю за своим поведением в сети, тем больше переживание чувства одиночества и депрессии.

Обобщая результаты исследования, следует обратить внимание на сочетание вариативных и типичных проявлений направленности в структуре личности школьников в контексте сетевой активности. Интернет по сравнению реальным социальным окружением, представляет пользователю значительно большие возможности выражения личностных особенностей, и в этом отношении выступает как такая социальная среда, в которой влияние личностных детерминант на поведение, проявляется наиболее рельефно.

Список литературы:

1. Антонова, Н.В., Одинцова М.С. Психология Интернета: направления современных исследований [Текст] // Журнал практического психолога. – 2010. – №4. – с.17-36.
2. Кузнецова, Ю.М., Чудова, Н.В. Психология жителей Интернета [Текст] / Ю.М. Кузнецова, Н.В. Чудова – М.: Издательство ЛКИ, 2011. – 224с.

Нургалиев Нурим Уагиуллиевич
учитель-эксперт, магистр биологии
НИИ ХБН г.Алматы

ХИП-ХОП ПЕДАГОГИКА

АННОТАЦИЯ

Мақалада Қазақстандық білім беру саласына тылсым дүние - хип-хоп педагогиканың тарихы, әдіс-тәсілдері және оларды пайдалану технологиясы қарастырылған.

***Түйінді сөздер:** хип-хоп педагогика, рэп-сабақ, айтыс, тональдылық, ритм.*

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются история, методы и технология их применения только заражающегося направления Казахстанского образования – хип-хоп педагогики.

***Ключевые слова:** хип-хоп педагогика, рэп-урок, айтыс, тональность, ритм.*

ABSTRACT

The article discusses the history, methods and technology of the application of just new direction of Kazakhstani Education - hip-hop pedagogy.

Keywords: *hip-hop pedagogy, rap lesson, aitys, rhythm, tonality.*

Білім беру саласында әндерді оқушыларға эмоциялық әсер ету құралы ретінде пайдалану идеясы қоғам үшін жаңалық емес. Мысалы, 1980 жж. ортасында көгілдір экранға шыққан «Қалай жұлдыз болуға болады» деген фильм эпизодтарының бірінде Ресейдің халық әртісі Валерий Леонтьевтің орындауында «Гиподинамия» әні шырқалған болатын. Бұл әннің мәтінінде гиподинамия деген аурудың анықтамасы жеңіл, әрі түсінікті тілмен берілген болса, қайырмасында осы аурудың алдын алу шаралары нақты келтірілген. Яғни, аталмыш өнер туындысы гиподинамияның алдын алу үшін арнайы жазылған деуге болады. Дегенмен, бұл әннің авторы Андрей Вознесенский мен композиторы Раймонд Паулс білім беру саласының мүлдем жаңа бағыты – хип-хоп педагогиканың Кеңес Одағында дүниеге келуіне себепкер болғанын да сезбеген секілді. Олай болса, хип-хоп педагогиканың тарихына көз жүгіртейік.

Алғаш рет қара нәсілді ұлт өкілдерінің арасында кең таралған хип-хоп мәдениетінің білім беру саласына тиімділігі туралы дебат 1978 ж. АҚШ-ның Нью-Йорк қаласында оздырылған екен. Кейінірек осы тақырып төңірегінде өзінің «Хип-хоп күші» атты магистрлік диссертациясында радио комментаторы Дэвид Кук ой қозғаған болатын. [1, 5-бет] Бұл бағытты ұстанушылардың келесі жарқын өкіліне АҚШ-тың ұлы ұстаздарының бірі – Рон Кларкты жатқызуға болады. Нью-Йорктың ең нашар мектептерінің бірінде оқушылардың білімге деген құштарлығын түрлі инновациялық әдістер арқылы арттырған атақты мұғалімнің шынайы тағдыры туралы 2006 ж. шыққан «Рон Кларктың оқиғасы» фильмінен педагогтың Америка тарихын рәп арқылы жеткізген эпизодын көруге болады. Ресей Федерациясындағы хип-хоп педагогиканың ресми түрде дүниеге келген жылы 2015 жыл деп санауға болады. Себебі Орыс география қоғамының ұсынысымен Edutain-студия компаниясы Ресей мемлекетінің физикалық-экономикалық географиясын мектеп оқушыларына ойын түрінде жаттату мақсатымен «Рәп-сабақ» деген жобаны іске қосып, нәтижесінде тамаша сандық білім беретін ресурсты жарыққа шығарған болатын. Қазақ педагогикасында бұл бағытты зерттеу жұмыстарының алғашқы қадамы ретінде осы мақаланы есептеймін. Ендеше хип-хоп педагогиканың артықшылықтарына тоқталайын.

Біріншіден, ән айту диалогтық оқытудың әдісі ретінде терминологиялық сөздік қорын кеңейтіп, пәндік ұғымдарды тереңірек меңгертуге мүмкіндік беретін тәсіл болып табылады.

Екіншіден, әндер оқушылардың дикторлық қабілеттерін жетілдіруге, музыкалық дарындылығын, соның ішінде тональдылық пен ритмиканы дамытуға септігін тигізеді.

Сонымен қатар, ән арқылы әрбір оқушының шығармашылық қабілеттерін анықтап, сыныпта жағымды психологиялық атмосфера қалыптастыруға, оқушылардың эмоционалды тонусын көтеріп, пәнге деген қызығушылықтарын арттыруға болады.

Әрине, оқу-тәрбие процесінде оқушының ой-өрісі мен ішкі дүниесін біріктіретін әндер кез келген халық шығармашылығында көптеп саналады. Алайда ән сабағынан басқа пәндердің оқыту әдістемесінде белгілі бір тақырыпты баяндайтын айрықша және оқу мақсаттары үшін арнайы дайындалған музыкалық материалдар мен әндерді саусақпен санауға болады. Сондықтан оқу процесіне теориялық материалды меңгертуді ғана көздемейтін, сонымен қатар оқушыларды рухани тәрбиелеуге және олардың эстетикалық талғамын қалыптастыруға септігін тигізетін ресурстарды енгізу қажеттілігі туындап отыр. Осы мақсатпен 2013 ж. Астана қаласында Назарбаев Зияткерлік мектептері мұғалімдерінің арасында өткен «Жылдың үздік ұстазы» байқауының «Педагогикалық жағдаят» турында Ерболат Құдайбергеновтың «Үш жүз» әнінің әуеніне жазылған «Геохронологиялық шкала» композициясын шырқаған болатынын. Биология сабағында органикалық дүниенің эволюциясын толық баяндау үшін пайдалануға болатын бұл әннен үзінді келтірейін.

1. Геохронология
Шкаласының басына

Қарасаңыз көз сала,
Жаратылған планета
Төрт жарым миллиард жыл
Бұрын зор жарылыстан,
Бір миллиард жылдан соң
Пайда болған тірі жан.
Архей атты алғашқы эонда
Пайда болған прокариот бактерия,
Строматолит деген қалдық қазба,
Фототрофтар түзілген соңында.

Қайырмасы:

Ерте заман - палеозой,
Орта заман - мезозой,
Соңғы заман - кайнозой,
Алдымен архей, протерозой.

Жоғарыда келтірілген биологиялық әнді хип-хоп педагогиканың қазақ тіліндегі тұңғыш өнімі деп білемін. Келесі кезекте Bilim Media Group компаниясының жуырда оздырылғалы отырған «Жаңашыл ұстаз - 2016» байқауының II туры тапсырмаларының бірі - видеопрезентацияда өзімді рэп арқылы таныстыруды жөн көрдім. Сонымен қатар, алдағы уақытта Қазақстандық хип-хоп педагогиканы дамыту мақсатымен бұл бағыт бойынша Республикалық сайыс ұйымдастыру да жоспарда бар.

Сонымен, кез келген өнер туындысы ретінде әнге вербалды мәтіннің болуының арқасында коммуникативті қызмет тән. Әннің бұл ерекшелігін ұстаздар шәкірттерінің сыни тұрғыдан ойлауын, АКТ құзіреттілігін дамыту мақсатында өз пәндерінен әндер шығарту арқылы қолдануы керек деп есептеймін. Болашақта хип-хоп педагогиканың қазіргі кезде жиі пайдаланылатын рэп жанрынан басқа қазақ халқының ұлттық өнерінің бірі – айтыс-сабақ саласының бастау алатынына күмәнім жоқ.

Әдебиеттер тізімі:

1. M.Hall. Education in a Hip-Hop Nation: Towards a Social Justice Hip-Hop Pedagogy. NY, 2009, 71 pp.

Нурғалиева Сара Дюсембаевна,
«Өрлеу» БАҰО АҚФ Павлодар облысы бойынша
педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты
мұғалімнің кәсіби дамуын
психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу
кафедрасының аға оқытушысы

**МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДА БИЛИНГВАЛДЫҚ КОМПОНЕНТТІ ҚОЛДАНУ
АРҚЫЛЫ ЕРТЕ ЖАСТАН БАЛАЛАРДЫҢ ТІЛІН ДАМУЫ**

АННОТАЦИЯ

Мақалада мектепке дейінгі ұйымда билингвальды компонентті қолдана отырып, мектеп жасына дейінгі балалардың тілдік құзыреттілігін қалыптастыру мәселесі әдістемелік тұрғыда қарастырылады. Педагог-психологтер мен әдіскер-ғалымдардың құнды ой пікірлері талданып, оны мектепке дейінгі ұйымда оқу іс-әрекетінде билингвальды компонентті пайдаланудың әдістемесі беріледі

Түйінді сөздер: билингвалды білім, коммуникативтік құзыреттілік, тілдік орта, педагогикалық тәжірибе.